

Національні парламенти як гаранти прав людини

**Д-р Аліса Дональд, Університет Мідлсекс,
Лондон**

**Вебінар: Міжвідомча співпраця у рамках
рекомендацій, запропонованих у Звіті про
моніторинг та оцінку виконання рішень ЄСПЛ в
Україні**

11 грудня 2020 року

План

- Чому важлива участь парламенту в питаннях прав людини?
- Ключові функції парламентських органів з прав людини
- Різні шляхи організації парламентської правозахисної роботи
- Важливість незалежної юридичної консультації

Чому парламенти є «гарантами» прав людини?

- **Профілактичні аспекти та усунення недоліків**
 - міцна законодавча база
 - **Контроль:** притягнення уряду до відповідальності за його дії або бездіяльність у захисті прав людини
 - створення простору **для участі громадянського суспільства**
 - захист **верховенства закону**
- **Легітимність**
 - підвищення **політичної значущості** питань прав людини
 - протидія уявленню про те, що законодавчі зміни або зміни політики у відповідь на судові рішення з прав людини не мають **демократичної легітимності**

Функції парламентських органів з прав людини

■ Чи виконує Ваш парламент перераховані нижче функції з прав людини (у межах спеціалізованого комітету або іншим чином)? Ваш парламент:

- ▶ розглядає законопроекти щодо сумісності з міжнародним правом у сфері прав людини, включно з положеннями Європейської конвенції з прав людини (Конвенція) та протоколів до неї?
- ▶ законодавчо затверджує рішення Європейського суду з прав людини (Суду)?
- ▶ контролює виконання рішень Суду, а також судові рішення щодо інших держав, які мають вплив на національний правовий порядок?
- ▶ бере участь у розробці та ратифікації міжнародних договорів у сфері прав людини?
- ▶ здійснює тематичні дослідження щодо проблем у сфері прав людини?

Парламентський нагляд за виконавчою владою

■ Чи надав ваш парламент детальні вказівки виконавчим органам влади щодо того, що вам потрібно для виконання своєї наглядової ролі, включно з вимогою:

- ▶ додати меморандуми з прав людини до всіх законодавчих пропозицій?
- ▶ принаймні щорічно звітувати парламенту про виконання рішень Суду?
- ▶ обмінюватися планами дій та доповідями про дії одночасно з їхнім поданням до Комітету міністрів Ради Європи ?
- ▶ обмінюватися стислими викладами та перекладами відповідних рішень Суду?
- ▶ залучати парламентарів, наскільки це можливо, до будь-якої робочої групи, створеної для координації виконання рішень Суду?

Парламентські правозахисні структури

Плюси та мінуси різних підходів

- Спеціальна модель

- 👍 Розробка механізмів систематичного контролю

- 👍 Контактна особа з виконавцем

- 👍 Досвід членів і співробітників в сфері прав людини

- 🗨️ Ризик створення підрозділу з експертизи у сфері прав людини у спеціалізованому комітеті

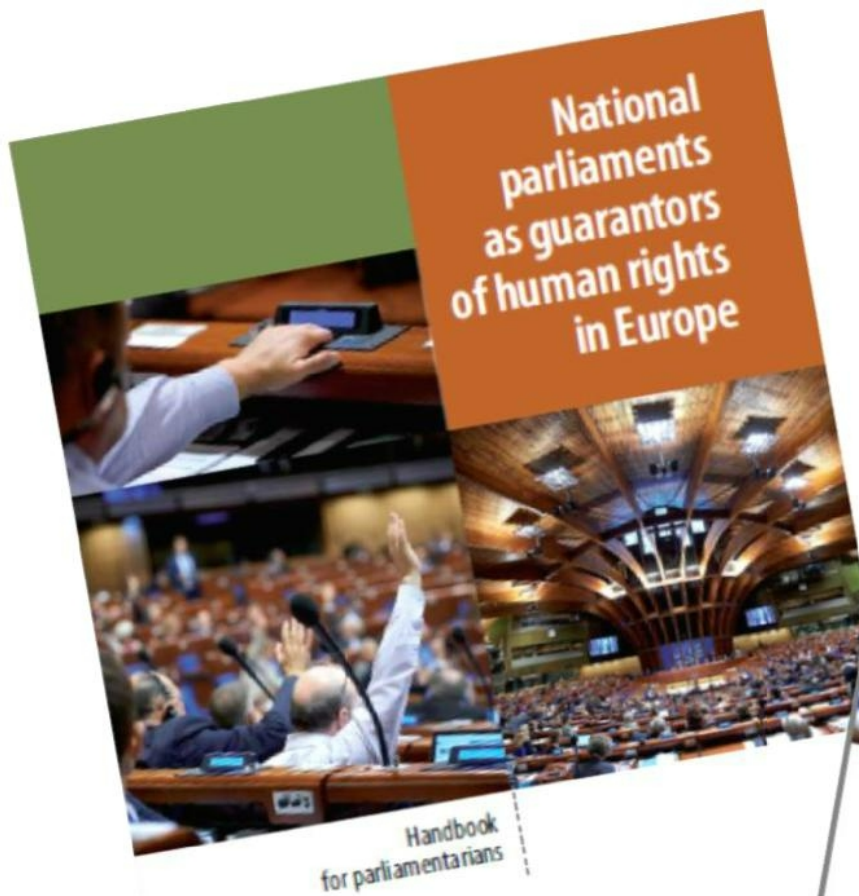
- Загальноприйнята модель

- 👍 Контроль і експертиза у сфері прав людини інтегруються в усьому парламенті

- 🗨️ «Відповідальність кожного – це нічия відповідальність»?

Важливість незалежної юридичної консультації

- Юридичні радники як «посередники», в їх функції входить:
 - Перевірка рішень ЄСПЛ та інших відповідних «результатів» міжнародних органів з прав людини
 - Аналіз значення і важливість цих результатів у національному контексті
 - Вибіркове залучення уваги парламентарів до них
 - Інформування парламентарів про доступні їм варіанти виконання вимог Конвенції
 - Сприяння демократичному обговоренню питань прав людини та надання парламентаріям можливості виконувати свою інтерпретаційну роль
 - Підтримання контактів з громадянським суспільством і збір доказів від нього

<http://www.assembly.coe.int/LifeRay/JUR/Pdf/Handbook/HumanRightsHandbook-UA.pdf>